



Nyugat-nílusi vírus: világjárvány fenyeget?

2012 szeptember 13. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

értékelve

Még nincs

Mérték

Szinte évente felbukkan valamilyen új betegség, amely világjárvánnyal fenyeget, és az emberiség létét veszélyezteti. A legújabb a nyugat-nílusi vírus.

A jelenség nem csak a tudományos köröket, de a filmipart és a sajtót is komolyan foglalkoztatja, amelynek sok hollywoodi kasszasiker és számos tévhit lett az eredménye. Idközben a nyugat-nílusi vírus is elkezdte szedni áldozatait az Amerikai Egyesült Államokban, Szerbiában, Olaszországban és Horvátországban is.

Az igazság az, hogy a fenyegetés valós, ám korán sem olyan egyszer, mint ahogyan azt olykor bemutatják. Nem túl valószínű például, hogy emberevél holtak lépjenek el a földet, vagy titkos laboratóriumokból szabaduljanak el kitenyészített fertőzések. Ami azt illeti, van elég halálos vírus és baktérium a környezetben anélkül is, hogy újakat kellene kitalálnunk.

Hogyan születnek új kórokozók?

Az egyik legnagyobb tudományos kérdést éppen az jelenti, hogyan születhetnek a természetben új típusú kórokozók: hol bujkálnak felbukkanásukig, és mi okozza megjelenésüket? Egyes elméletek szerint ezek a pusztító életcsírák meteoritok, por és kőzetek közvetítésével az űrből érkeznek hozzánk, ám ezt valódi bizonyítékokkal eddig még nem támasztották alá. Sokkal valószínűbb, hogy végső soron az állatokban él, már létező vagy mutálódott vírusok fertőzik meg az embert is, amikor gazdafajt váltanak. A terjeszkedéssel, szaporodással, szerszám kivágásával az emberi faj egyszerre olyan helyekre is eljutott, olyan élőlényekkel is találkozhatott, amelyekkel korábban nem, és amelyek olykor veszélyes kórokat hordoztak. Néhányukról köztudott volt, hogy óvakodni kell tőlük – az már régóta ismert, hogy a szúnyogok, a kullancsok és a patkányok betegséghordozók lehetnek – ám néhány új, ismeretlen fertőzéseket terjesztett el.

A korunk pestisének is nevezett AIDS vírusa

Fotó: [Reuters](#)

Terjed, de nem a pusztítás szándékával

Például az 1994-ben Ausztráliában felbukkant úgynevezett Hendra-vírus eredeti forrása a gyümölcsdenevér volt, amely először a lovaknak adta át a kórt, akik aztán tovább fertőzték gazdáikat. Az 1998-ban megjelent Nipah-vírus, vagy a 2003-as SARS szintén denevérektől származik csakúgy, mint az először gorillákat megtámadó, majd róluk az emberre terjedt rendkívül agresszív ebola. Az utóbbi évek legnagyobb kihívását jelentő madár- és sertésinfluenza, illetve a legfrissebb főkainfluenza pedig már nevükben is hordozzák leggyakoribb gazdaállataik nevét. Az jelenleg is kutatás tárgya, hogy ezek az új kórokozók hogyan alkalmazkodnak aztán ilyen gyorsan megváltozott környezetükhöz, mitől válnak egyre ellenállóbbá az ellenszerekkel szemben, miképpen alakulnak ki új változataik. A szakértők szerint a legkönnyebben evolúciós szempontból magyarázható a dolog: a rendkívül gyorsan szaporodó (tehát nagy ütemben cserélődő) vírusoknak kedvez, ha új fajokban is megtelepedhetnek, hiszen így nagyobbak a fennmaradási esélyeik. Ami azt illeti, bármilyen furcsán hangzik, egy kórokozó számára az a legjobb eset, ha jelenléte nem okoz megbetegedést, mivel így nem pusztítja el a gazdatestet.

Ellenrizhetetlenül elszabadulhat

A legpusztítóbb betegségek széles körű elterjedését éppen ez a sajátosság akadályozza meg. **[A 90 százalékos halálzási arányú ebola](#)** például olyan gyorsan öl, hogy az alacsony népességű vidéki területeken egy idő után nem talál magának új áldozatokat, így magától eltűnik. A júliusi, Ugandában kirobbant járvány éppen azért volt különösen veszélyes, mert a sűrűn lakott Kibaale tartományban akár többen is megfertőződhetek volna. Ha egy ilyen kór a repterekkel rendelkező fővárost is elérné, akkor a vírus könnyedén eljuthatna a világ bármely részére, és ellenrizhetetlenül elszabadulhatna. Mivel jelenleg semmilyen ellenszer, gyógymód vagy védő vakcina nem létezik az ebola ellen, máig a karantén a leghatékonyabb módszer megfékezésére, elterjedése beláthatatlan következményekkel járna.

Fotó: Europress/AFP

Maga az ember jelenti a veszélyt

Egy igazi világjárvány kialakulásának legnagyobb veszélyforrása tehát leginkább maga az ember, az Egészségügyi Világszervezet ezért nemzetközi összefogásban lép fel minden olyan esetben, ahonnan a 20 legveszélyesebb kórokozó bármelyikének jelenlétét jelentik. A modern korban egy turista vagy bevándorló több ezer kilométerre otthonától is behurcolhat olyan betegségeket, amelyek egyébként sosem bukkannának fel. A 2009-es influenzajárvány első magyarországi betege is egy brazil turista volt, nem véletlenül állították fel reptereinken is a lázas betegeket kiszűrő hőkamerás rendszert. Az ilyen módszerek viszont természetesen nem teljesen hatékonyak, ezért minden elővigyázatosság ellenére is érkehetnek az utassal nem kívánatos "látogatók". A HIV-vírus hódító útja jó példája annak, mire képes egy betegség, ha nem fékezik meg időben. Ma körülbelül 34-35 millió AIDS-beteg van világszerte, annak ellenére, hogy a fertőzés megelőzése viszonylag egyszerű.

Meg kell ismerni a forrást

Nem jelent különösebb kihívást megállítani az olyan járványokat sem, amelyek forrása könnyen beazonosítható. Az Egyesült Államokban nemrégiben megjelent nyugat-nyílusi láz ugyan komoly problémákat okoz, ám a fokozott szűnyogirtással megelőzhetőek a tömeges fertőzések. Néhány esetben ugyan nincs mit tenni a gazdaállatok ellen, ám gondos elkülönítéssel és kellő figyelemmel elkerülhető a baj. (A madárinfluenza például vándormadarak költözése során jutott el hazánkba, ám nem terjedt szét széles körben az itt élő egyedek között.) Időközben a járvány elérte [Szerbiát](#), [Olaszországot](#) és [Horvátországot](#). A két balkáni államban eddig összesen hét emberéletet követelt a halálos vírus. Olaszországban a jelentések szerint nincs halálos áldozat, de két, nyolcvanéves szardíniai férfit ápolnak intenzív osztályon.

Fotó: Europress/AFP

Nem lehet minden állatfajt kiirtani, de...

Teljes fajokat nem lehet kiirtani annak érdekében, hogy egyes betegségek végleg eltűnjenek a föld színéről: a denevérek, patkányok, bolhák, kullancsok, szúnyogok és egyéb fokozottan fertőzésveszélyes állatok környezetünk fontos részei. Ha minden kórokozót hordozó élőlényt elpusztítanánk – gondoljunk például a papagájkórra, a fókainfluenzára stb. – csakhamar egyedül találnánk magunkat a bolygónkon. Más azonban a helyzet a haszonállatok esetében, amelyek szállításakor szintén óriási távolságokon át utazhatnak a vírusok, ráadásul a fogyasztás során könnyebben is érintkezünk velük, mint mondjuk, egy denevérrrel tennénk. Ez a fenyegetés Magyarországot is súlyosan érinti: a külföldről behozott élelem eredetét és tisztaságát több szinten is ellenőrzik, hogy véletlenül se juthasson fertőzött étel a polcokra. A mindennapos mintavételeknek hála manapság már általában időben észreveszik a járványokat. Júliusban, Kínában például 160 ezer baromfit ítéltek kényszervágásra, Mexikóban pedig az egész országra kiterjedő rendkívüli intézkedésekre volt szükség, miután 1,7 millió szárnyasban mutatták ki H7N3 vírust.

Fotó: Europress/AFP

Nem árt az óvatosság

Néhány másik betegség, mint a [Kubában](#), Kongóban, illetve [Nyugat-Afrikában](#) most tomboló kolera mára a javuló higiéniai körülményeknek hála a fejlett világból teljesen eltűnt. A kiépített csatornázás, rendszeres egészségügyi ellenőrzés, megfelelő táplálkozás, a modern orvostudomány egynehány vírusnak végső megálljt parancsolnak, bármilyen pusztítóak legyenek is. Ugyanakkor egyes folyamatok, mint amilyen az oltásellenes kampány, az egyre ellenállóbb vírusok létrejötte, és a számos fertőzési lehetőség mindenképpen aggodalomra és óvatosságra intenek, az emberiség jövőjének érdekében.

mno.hu - László Dávid

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen



Ajánló
